ʿATIQOT

VOLUME 61

ISRAEL ANTIQUITIES AUTHORITY
JERUSALEM 2009

'Atiqot
Publications of the Israel Antiquities Authority

Editor-in-Chief: Judith Ben-Michael

Series Editor: Rachel Kudish-Vashdi

English Editors: Lori Lender
Shelley Sadeh
Tamar Winter
Nava Panitz-Cohen
Ben Gordon
Samuel R. Wolff
Joe Shadur
Rachel Kudish-Vashdi

Hebrew Editors: Lior Wexler
Rachel Kudish-Vashdi
Daphna Tuval-Marx

Editorial Coordinator: Aviva Schwarzfeld

Cover Illustrations
English: An Iron Age II Pottery Figurine from Kabri (Drawing: Hagit Tahan)
Hebrew: An Amulet (Pendant?) from Migdal Ha-'Emeq (Drawing: Hagit Tahan)

Typesetting and Layout: Ira Perova and Hagar Maimon
Production: Ira Perova
Preparation of Illustrations: Natalia Zak, Irina Berin and Elizabeth Belashov

Scanning, Plates and Printing: Keterpress Enterprises, Jerusalem

© 2009, the israel antiquities authority
POB 586, JERUSALEM 91004
ISBN 978–965–406–221–3
ISSN 0792–8424

www.antiquities.org.il

CONTENTS

Late Chalcolithic Burial Remains and Early Bronze Age I Dwelling Remains from a Karstic Cave at Shoham (Northeast) *Human Skeletal Remains, by Yossi Nagar* *Dendroarchaeological Research, by Nili Liphschitz*	Edwin C.M. van den Brink	1
Results of a Salvage Excavation at Tel Kabri	Dina Shalem	19
A Sounding near the Summit of Gush Ḥalav	Samuel R. Wolff	41
Excavations at Or ʻAqiva (North) *Faunal Remains, by Moshe Sade* *Radiocarbon Dating of Charcoal, by Dror Segal and Israel Carmi*	Eli Yannai	51
The Coins from Or ʻAqiva (North)	Gabriela Bijovsky	75
Byzantine-Period Bronze Coins from the Sea at Dor	Danny Syon and Ehud Galili	81
Tel ʻAfar: A Byzantine Site South of Caesarea	Martin Peilstöcker	95
The Coins from Tel ʻAfar	Gabriela Bijovsky	119
Two Horn-Shaped Glass Vessels from the Ancient Cemetery at Migdal Ha-ʻEmeq	Yael Gorin-Rosen	123
The Glass Finds from Arab Kefar Sava	Natalya Katsnelson	127
Summaries of the Hebrew Section		
The Ancient Cemetery at Migdal Ha-ʻEmeq (el-Mujeidil)	Ayelet Tatcher and Zvi Gal	131
Or ʻAqiva: Remains of a Farming Complex and Irrigation System from the End of the Byzantine–Beginning of the Early Islamic Periods in the Agricultural Hinterland of Caesarea	Uzi ʻAd	133
Tombs, Quarries and Agricultural Installations at Fardisya (East)	Boaz Zissu, Haim Moyal and Amir Ganor	135
Glass Artifacts from Tomb 7 at Fardisya (East)	Yael Gorin-Rosen	138
An Early Islamic Site and a Late Islamic Cemetery in Arab Kefar Sava	Amir Gorzalczany	139
The Hebrew Section		1*–96*

Abbreviations

AASOR	Annual of the American Schools of Oriental Research
ADAJ	*Annual of the Department of Antiquities of Jordan*
'Atiqot (*ES*)	English Series
'Atiqot (*HS*)	Hebrew Series
BAR Int. S.	British Archaeological Reports (International Series)
BASOR	*Bulletin of the American Schools of Oriental Research*
BCH	*Bulletin de Correspondance Hellénique*
BMB	*Bulletin du Musée Beyrouth*
ESI	*Excavations and Surveys in Israel*
HA	*Ḥadashot Arkheologiyot*
HA–ESI	*Ḥadashot Arkheologiyot—Excavations and Surveys in Israel* (from 1999)
IAA Reports	Israel Antiquities Authority Reports
IEJ	*Israel Exploration Journal*
IMJ	*Israel Museum Journal*
INJ	*Israel Numismatic Journal*
JARCE	*Journal of the American Research Center in Egypt*
JFA	*Journal of Field Archaeology*
JGS	*Journal of Glass Studies*
JRA	*Journal of Roman Archaeology*
JSOT	*Journal for the Study of the Old Testament*
JSP	Judea and Samaria Publications
LA	*Liber Annuus*
NEAEHL	E. Stern and A. Lewinson-Gilboa eds. *New Encyclopedia of Archaeological Excavations in the Holy Land.* Jerusalem 1993.
OBO	Orbis Biblicus et Orientalis
PEF	*Palestine Exploration Fund*
PEQ	*Palestine Exploration Quarterly*
QDAP	*Quarterly of the Department of Antiquities of Palestine*
ZDPV	*Zeitschrift des Deutschen Palästina-Vereins*

עתיקות

כרך 61

רשות העתיקות
ירושלים התשס"ט

עתיקות
פרסומי רשות העתיקות

עורכת ראשית: יהודית בן־מיכאל

עורכת הסדרה: רחל קודיש־ושדי

עריכה עברית: ליאור וקסלר
רחל קודיש־ושדי
דפנה תובל

עריכה אנגלית: לורי לנדר
שלי שדה
תמר וינטר
נאוה פניץ־כהן
בן גורדון
שמואל וולף
ג׳ו שדור
רחל קודיש־ושדי

רכזת מערכת: אביבה שוורצפלד

איורי עטיפה
עברית: קמע/תליון זכוכית ממגדל העמק (ציור: חגית טחן)
אנגלית: צלמית חרס מתקופת הברזל 2 מכברי (ציור: חגית טחן)

סדר ועיצוב: אירה פרובה והגר מימון
הבאה לדפוס: אירה פרובה
הכנת איורים לדפוס: נטליה זק, אירינה ברין ואליזבט בלשוב

סריקות, לוחות ודפוס: מפעלי דפוס כתר, ירושלים

© כל הזכויות שמורות לרשות העתיקות
ת״ד 586, ירושלים 91004
ISBN 978–965–406–221–3
ISSN 0792–8424

www.antiquities.org.il

תוכן העניינים

בית הקברות העתיק במגדל העמק (אל־מג׳ידל) המטבעות, מאת הלנה סוקולוב	איילת טצ׳ר וצבי גל	*1
העורף החקלאי של קיסריה: מערכת חקלאית ומערכת השקיה מסוף התקופה הביזנטית ומראשית התקופה האסלאמית באור עקיבא המטבעות, מאת גבריאלה ביכובסקי	עוזי עד	*49
קברים, מחצבות ומתקנים חקלאיים בפרדיסיא (מזרח) אנתרופולוגיה פיזית, מאת ז׳אק ורדן המטבעות משטחים A ו־B, מאת גבריאלה ביכובסקי	בועז זיסו, חיים מויאל ואמיר גנור	*61
ממצאי הזכוכית מקבר 7 בפרדיסיא (מזרח)	יעל גורין־רוזן	*75
אתר מן התקופה האסלאמית הקדומה ובית קברות מהתקופה האסלאמית המאוחרת בכפר סבא הערבית ממצא המטבעות, מאת אריאל ברמן ממצא האריגים, מאת עליזה בגינסקי ואורית שמיר	אמיר גורזלזני	*83

החלק האנגלי

שרידי קבורה מהתקופה הכלקוליתית המאוחרת ושרידי מגורים במערה קרסטית ליד שוהם (צפון־מזרח) השרידים האנתרופולוגיים, מאת יוסי נגר מחקר דנדרוארכיאולוגי, מאת נילי ליפשיץ	אדווין ון דן ברינק	1
חפירות ההצלה סמוך לתל כברי	דינה שלם	19
חפירות בדיקה סמוך לפסגת אתר גוש חלב	שמואל וולף	41
החפירות באור עקיבא (צפון) הממצא הארכיאוזואולוגי, מאת משה שדה בדיקות פחמן־14 של שרידי פחם, מאת דרור סגל וישראל כרמי	אלי ינאי	51
המטבעות מאור עקיבא (צפון)	גבריאלה ביכובסקי	75
מטבעות מהתקופה הביזנטית שנמשו מהים ליד תל דור	דני שיאון ואהוד גלילי	81
תל עפר: אתר מהתקופה הביזנטית מדרום לקיסריה	מרטין פיילשטוקר	95
המטבעות מתל עפר	גבריאלה ביכובסקי	119
שתי קרנות מזכוכית מבית הקברות במגדל העמק	יעל גורין־רוזן	123
כלי הזכוכית מכפר סבא הערבית	נטליה כצנלסון	127